

VZGOJNI NAČRT

1. UVOD

- Vzgojni načrt Osnovne šole Žiri je oblikovan v skladu z ZOŠ, ki ga v svojem 60. d-členu opredeljuje kot dokument, vzgojno delovanje šole pa kot **strokovno delo**, ki se izvaja v skladu s pravili stroke in v skladu z navedenim zakonom.
- S tem vzgojnim načrtom določamo načine doseganja in uresničevanja **vizije, poslanstva, ciljev in vrednot**, ki so opredeljeni v letnem delovnem načrtu šole, v 2. členu ZOŠ in 2. členu ZOFVI, podlago za zapisane vrednote pa najdemo tudi v Beli knjigi o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji (izdalo MŠŠ, 1995), Izhodiščih kurikularne prenove (pripravil NKS, 1997) in Konvenciji o otrokovih pravicah (OZN, sprejela Generalna skupščina, 1989).
- **Strokovnost, dobri odnosi, kvalitetno izvajanje vzgojno-izobraževalnega dela in znanje** so jedro naše **vizije (ZNANJE Z NASMEHOM)**, naše poslanstvo pa je ustvarjati **vzpodbudno okolje** za učenje in razvoj ter tako zagotavljati pogoje za optimalni razvoj vseh otrokovih potencialov: omogočiti, da **pri kvalitetnem pouku** in drugih dejavnostih uspešno **pridobijo** tiste **spretnosti, znanja in navade** ter **osnovne življenjske vrline**, kot so **poštenost, odgovornost, strpnost in solidarnost**; vsakemu otroku **s primernimi učnimi strategijami** in **opremo** omogočiti, da bo dosegel največ; razvijati **strokovnost** na področju komunikacije, timskega dela, vodenja in odločanja, krepiti poklicno samozavest in avtonomijo; razvijati konstruktivno **sodelovanje z okoljem**.
- Z vzgojnim načrtom želimo analizirati in kritično presojsati naše delo, določiti temeljne vrednote, načrtovati dejavnosti, ki bodo prispevale k razvoju vsakega posameznika in naše šole kot celote. To bomo dosegali z ustvarjanjem **sodelovalnega odnosa**, kar zahteva **zaupanje v proces in ljudi, negovanje odprte komunikacije, prevzemanje odgovornosti za svoja dejanja, ustvarjalno reševanje problemov in skupno sprejemanje odločitev**.
- Vzgojni načrt je skupen rezultat dela učiteljev, učencev, staršev in vseh zaposlenih na šoli, zato smo se odločili, da ohranimo njegovo obliko v celoti, čeprav je zato dokaj obsežen. Na ta način je naš vzgojni načrt zelo konkreten, v njem se lahko prepozna vsak, ki je sodeloval pri njegovem oblikovanju, z natančnimi opredelitvami vloge vseh nas pa verjamemo, da bomo pri vzgoji in oblikovanju boljših medosebnih odnosov bolj uspešni.

2. PODATKI ZA OBLIKOVANJE VZGOJNEGA NAČRTA – ANALIZA STANJA

Z analizo stanja smo določili temeljne skupne vrednote učencev, učiteljev in staršev, povprašali smo jih o naših močnih in šibkih področjih, o njihovih pričakovanjih, zanimalo nas je, kako vidijo svojo vlogo pri uresničevanju naše vizije in ciljev. To smo ugotavljali z različnimi oblikami, metodami in instrumenti:

- na tematskih konferencah, v internih delovnih skupinah, na razrednih urah in roditeljskih sestankih;
- z vprašalniki, SPIN-analizo in vodenimi razgovori.

Ugotovili smo:

- da so naše skupne **vrednote: SPOŠTOVANJE/PRIJAZNOST, POŠTENOST, ODGOVORNOST, DELAVNOST/VZTRAJNOST, □ MEDSEBOJNA POMOČ/SOLIDARNOST, STRPNOST;**
- da so naše **prednosti** (naša močna področja): dosežki (na področju športa, uspehi na različnih tekmovanjih, raziskovalne naloge), kvaliteta pouka, posredovanja znanja (širina znanja), dober, strokoven, kvaliteten, delaven in prijazen kader, interesne dejavnosti/projekti/akcije, sodelovanje s starši/obveščanje;
- da so naše **pomanjkljivosti** (naša šibka področja): področje vzgoje (disciplina, kultura, premalo spoštovanja in strpnosti), premalo sodelovanja in timskega dela, povezanosti, nedoslednost in premajhna vztrajnost pri dogovorih, prostorska stiska, neurejeni prevozi ter premajhna avtoriteta učiteljev.

3. VZGOJNA NAČELA IN VREDNOTE

Izhajajoč iz podatkov analize stanje bodo naše prioritete temeljile na naslednjih **načelih**:

- načelo vzajemnega spoštovanja,
- načelo aktivnega sodelovanja (soustvarjanja odnosa),
- načelo strokovne avtonomije, usklajenosti vzgojnih dejavnikov in doslednosti,
- načelo proaktivnega in preventivnega delovanja.

Za doseganje in uresničevanje naših skupnih vrednot bomo skrbeli učitelji, učenci, starši in vsi zaposleni na šoli.

Za uresničevanje **vrednote spoštovanja/prijaznosti**:

- učitelji:

- bomo s svojim ravnanjem zgled učencem (učitelj učitelja pred učenci vika in izkazuje spoštljiv odnos) ter bomo dosledno pozdravljali učitelje in učence na šoli;
- bomo prijazni in spoštljivi do učencev, tudi izven šolske stavbe;
- bomo vedno pripravljene na pogovor, pokazali zanimanje za učenčeve interese, si vzeli čas za navezavo stikov;
- bomo pri pogovoru uporabljali spoštljive besede, umirjen glas, ohranili zbranost ob konfliktu;
- bomo upoštevali in spoštovali drugačnost učencev ter njihovo zasebnost, ne bomo enačili njihovega dela z njihovimi lastnostmi;
- bomo znali prisluhniti učencu, ki ima težave, in prisluhnili otrokovim predlogom in spodbudam;
- bomo ob neprimernem obnašanju učence seznanili s pravili, utemeljili njihovo smiselnost in jim pomagali, da ta pravila upoštevajo; dali učencem jasna navodila ob obisku drugih uslužbencev (da pozdravijo, povedo, kaj želijo ipd.);
- se bomo jasno izražali in dosledno ravnali (upoštevali dogovore, pravila);
- bomo spoštovali otrokov odmor (pravočasen začetek in konec učne ure);
- bomo pohvalili dosežke učencev na vseh področjih, opazili in pohvalili spoštljivo obnašanje pri učencih ter javno pohvalili zgledne in vzorne učence;
- bomo pripravili razredne ure na temo spoštovanja, učencem ob priložnostih brali bonton in se z njimi s pomočjo zgodbic, iger vlog ipd. pogovarjali o spoštljivem obnašanju ter pomenu takega obnašanja;
- bomo znali priznati svojo napako, se opravičiti ob zamudi;
- se bomo s starši na govornih urah pogovarjali spoštljivo in prijazno ter se z njimi pogovarjali o pravih obnašanja;

- učenci:

- bomo učitelje in starejše osebe vikali ter imeli spoštljiv odnos do starejših;
- bomo spoštovali in pozdravljali vse, ki jih bomo srečali (učitelje, učence, ravnatelja, čistilke, kuharje, hišnika in druge zaposlene), tudi izven šolskih prostorov;
- bomo upoštevali bonton, se lepo obnašali, se zahvalili, uporabljali besedi prosim in hvala, ne bomo uporabljali neprimernih izrazov ali grdih besed (kletvic, zmerljivk ipd.), vljudno povedali svoje mnenje, dvignili roko, ko bomo želeli kaj povedati, spoštovali predloge in mnenja drugih, govorili umirjeno ipd.;
- bomo spoštovali šolska pravila;

- o bomo pri pouku poslušali in sodelovali ter se ne bomo odgovarjali, ne bomo prekinjali učiteljeve razlage, klepetali med poukom ter motili ostalih;
- o se ne bomo posmehovali in/ali norčevali iz drugih, jih poniževali (zaradi telesnih posebnosti, obleke ipd.), uporabljali neprimernih vzdevkov za sošolce ali jih izzivali;
- o se ne bomo prepirali, zmerjali ali vpili, se topli in prerivali;
- o med sošolci ne bomo delali razlik, ampak bomo vsakomur dobri sošolci, vsakogar bomo povabili v igro, pri delu v skupinah ne bomo nikogar zavrnil;
- o bomo sošolcem posodili pozabljene potrebščine, si med seboj pomagali in se ne bahali z dosežki;
- o bomo prijazni do mlajših učencev in jim ne bomo ukazovali;
- o bomo učitelju ponudili pomoč;
- o ne bomo uničevali orodja in igrač v učilnicah ter bomo imeli spoštljiv odnos do hrane in bomo malicali tiho;
- o se bomo pri razredni uri pogovarjali o spoštovanju;

- starši:

- o bomo spoštovali svoje otroke, uporabljali ustrezen ton in način komunikacije, se z njimi pogovarjali;
- o se bomo spoštljivo obnašali do vseh (v družini, na delovnem mestu, v trgovini, s sosedi), se zahvalili, prosili, pozdravljali, vikali in upoštevali bonton;
- o bomo otroke vzgajali, da spoštujejo starše in druge ljudi, da so prijazni, jih navajali na pozdrave, zahvale, da počakajo, če nekdo drug govori;
- o bomo otroke opozarjali na spoštljiv odnos do sošolcev in vseh zaposlenih na šoli, se z otroki spoštljivo pogovarjali o šoli in učiteljih;
- o bomo vzgajali otroke k toleranci do drugače mislečih (vsak ima pravico do svojega mnenja) in jim razložili, da z nespoštljivim/nesramnim odnosom ljudi prizadenemo;

- zaposleni:

- o bomo prijazni in bomo pokazali dobro voljo ter uporabljali lepe besede;
- o bomo pozdravljali učence, uporabljali besedi hvala in prosim ter učence spodbujali, da se zahvalijo ali prosijo;
- o se bomo medsebojno spoštovali;
- o bomo probleme reševali s pogovorom in medsebojno pomočjo;
- o bomo reagirali na neprimerno vedenje.

Za uresničevanje **vrednote poštenosti**:

- učitelji:

- o se bomo trudili biti enaki do vseh učencev (učitelj mora imeti točno postavljene meje, ki se jih mora tudi držati) in enakovredno obravnavati vse učence;
- o bomo pošteno ravnali pri vrednotenju znanja, pri vzgojnih težavah idr., pohvalili, kadar je treba pohvaliti, in grajali, kadar bo to potrebno;
- o bomo vedno in povsod upoštevali dogovore in pravila;
- o bomo priznavali lastne napake in zmote, se opravičili ter popravili storjeno;
- o bomo učencem privzgojali resnicoljubnost kot vrlino (spodbujali poštenost in resnico) – jo izpostavili in pohvalili, morda tudi nagradili;
- o bomo učinkovito reševali težave ob konkretnih situacijah, se ob situaciji nepoštenega ravnanja z učenci pogovorili o težavi in primernejši poti reševanja;
- o bomo v primeru "dežurnih krivcev" v razredu preverili resnico in učenca ne bomo obdolžili že vnaprej, ne bomo sprejemali tožarjenja;
- o ne bomo dopuščali laži oziroma prikrievanja resnice in ne bomo podpirali lažne solidarnosti;
- o bomo probleme reševali celostno (osredotočenost na dejanja, ne na lastnosti vpletenih) in poslušali vse vpletene/strani;
- o se bomo z učenci pogovarjali o posledicah poštenega in nepoštenega ravnanja ter bomo spodbujali kritično presojo na razrednih urah (pogovor v krogu ob določenem dogodku), učenci se bodo z našo pomočjo vživljali v vlogo prizadetega – empatija;
- o bomo vrednote vpletali v učno uro (v navezavi z učno snovjo pri kateremkoli predmetu);
- o bomo učence navajali, da se znajo tudi opravičiti, vzpodbujali čut poštenosti do samega sebe in prevzemanje odgovornosti, vzpodbujali pošten odnos do svoje in tuje lastnine;

- o bomo vključili učence pri ustnem ocenjevanju znanja;

- učenci:

- o bomo govorili resnico ter bomo odkriti in pošteni do vseh;
- o ne bomo tožarili, priznali bomo krivdo in ne bomo obtoževali drugih po krivici ter se bomo opravičili (sošolcu, učitelju, staršem idr.);
- o bomo najdene stvari vrnili lastniku ali izročili učitelju, si ne skrivali čevljev ipd., izposojeno vrnili nepoškodovano;
- o bomo upoštevali pravila, se držali dogovorov, opozarjali na napake;
- o bomo igrali pošteno ob različnih igrah in ne bomo goljufali, bomo priznali poraz;
- o bomo držali obljube;
- o ne bomo prepisovali pri pisnem ocenjevanju znanja ali popravljali vrnjenih kontrolnih nalog, ponarejali podpisov; povedali bomo, če se učitelj pri kontrolni nalogi zmoti pri štetju točk, tudi če se potem ocena zniža;
- o se bomo pošteno pogovorili z učiteljem o težavah, ne bomo brskali po učiteljevih stvareh;
- o ne bomo opravljali, bomo vsakomur dovolili izraziti svoje mnenje, bomo pravično razdelili dobrote med vse navzoče;
- o bomo kot blagajniki pošteni in bomo pošteno vračali denar;
- o bomo pripravili govorni nastop o poštenosti;
- o v vrsti ne bomo prehitevali;

- starši:

- o bomo živeli pošteno (npr. v trgovini bomo povedali, če se je trgovka zmotila v svojo škodo) in ne bomo goljufali;
- o bomo otroke učili govoriti resnico in izražati svoje mnenje v skladu s svojimi občutki;
- o bomo postavili jasna pravila, ki bodo veljala za vse enako, in se držali dogovorjenega;
- o bomo otrokom razložili, da ima nepoštenost negativne posledice (npr. da je bolje povedati po pravici, čeprav nekaj negativnega, kot da so pozneje ujeti na laži);
- o bomo v primeru najdenih predmetov otroke poučili, da je treba le-te vrniti lastniku;
- o bomo spodbujali otroke, da nam vedno povedo ocene, ki jih dobijo;
- o bomo pri igri otrokom razložili, da je treba upoštevati pravila igre;

- zaposleni:

- o bomo pošteni in priznali napake, opozarjali na nepoštenost;
- o bomo pravični in do vseh enaki;
- o bomo od učencev pričakovali odgovorno vedenje (prevzemanje odgovornosti in posledic v primeru nepravilnega ravnanja), jim skozi pogovor prikazali pomen te vrednote;
- o bomo spodbujali učence k vključevanju v medsebojno pomoč.

Za uresničevanje **vrednote odgovornosti, delavnosti in vztrajnosti:**

- učitelji:

- o bomo dober zgled učencem s svojo točnostjo, pripravljenostjo, odgovornostjo, doslednostjo, dajanjem konkretnih nalog, preverjanjem opravljenega dela in odgovornostjo do svojega dela ter doslednim opravljanje vseh nalog in dolžnost;
- o bomo natančno pripravljene na pouk in bomo sproti popravljali izdelke učencev in se opravičili, če kdaj izdelkov ne zmoremo do časa popraviti;
- o bomo z ohranjanjem/izražanjem pedagoškega erosa (kazanje entuziazma) skrbeli za motivacijo pri delu;
- o bomo skrbeli za pravočasno in kvalitetno povratno informacijo, ki učencu omogoči občutek zadovoljstva za opravljeno delo, postavljali cilje, ki upoštevajo posameznikove (osebne) sposobnosti;
- o bomo uporabljali različne metode dela, ki aktivno vključujejo učence;
- o bomo učence navajali na prevzemanje odgovornosti za dejanja, skrbeli za ozaveščanje sprejemanja posledic odgovornega ali neodgovornega dejanja;
- o bomo ob konkretnih primerih prikazali vztrajnost in njene rezultate (občutek zadovoljstva);
- o bomo učence navajali na redno delo, spremljali njihovo delo in ga redno sprotno preverjali; bomo redno dajali in preverjali domače naloge ter večkrat pojasnili koristnost in namen domačih nalog;

- o bomo učence pozitivno motivirali, da vztrajajo v določeni stvari, jih pohvalili in delno vzpodbujali zdravo tekmovalnost (motivacija v vztrajnosti) ter jih s povratnimi informacijami in vmesnimi pohvalami vzpodbujali, da končajo delo;
- o bomo opazili in pohvalili dobro delo, delavnost ter dodatno delo;
- o bomo spodbujali otroke, da sami pridejo do rešitve,
- o bomo dajali natančna navodila, kako in kaj se učiti pri določeni snovi ter pri tem poudarjali pomembne stvari;
- o bomo vrednote (vztrajnost, delavnost) vnesli v vzgojne predmete – delno vrednotenje teh vrlin pri ocenjevanju;
- o bomo vztrajali pri dogovorih;
- o bomo učence po vnaprej danih kriterijih navajali na kritično vrednotenje znanja sošolcev;
- o bomo predlagali učencem, da na začetku leta pravilno planirajo šolsko in domače delo ter šolske dejavnosti z obšolskimi (popoldanski urnik); razrednik z učenci postavi realne cilje, ki jih zapišejo;
- o bomo staršem in učencem razložili pomen teh vrednot;

- učenci:

- o bomo redno in vestno pisali domačo nalogo – doma, se sproti učili, vztrajali pri učenju, prinašali šolske potrebščine;
- o bomo redno obiskovali pouk; pri pouku bomo sodelovali in poslušali, ne bomo motili drugih pri delu, ne bomo prepisovali;
- o bomo vztrajali pri določeni dejavnosti, ne bomo odnehali prehitro, vztrajali povsod – kljub slabi oceni, ne bomo obupali ob neuspehu, bomo vztrajni pri športu, na športnem dnevu, obiskovali krožek do konca šolskega leta;
- o bomo skrbeli zase in odgovorno opravljali svoje dolžnosti in ne bomo prelagali odgovornosti na drugo osebo, stali za svojimi dejanji in odgovarjali zanje, priznali svojo krivdo;
- o bomo naredili dogovorjeno in zaupano nalogo, izpolnjevali zahteve učiteljev, staršev ipd., opravili svoje zadolžitve, se ne bomo pritoževali nad obveznostmi in bomo vestno opravljali rediteljske dolžnosti;
- o se bomo trudili biti boljši in se trudili za čim boljši uspeh;
- o bomo sodelovali v skupini, pri delu v skupini bomo prispevali svoj delež;
- o bomo pomagali sošolcem in učiteljem, spodbujali vrstnike pri doseganju učnih in delovnih ciljev, pomagali reditelju pri opravilih;
- o bomo pomagali staršem;
- o bomo varovali mlajše učence ali brate in sestre;
- o bomo poskrbeli za svoje potrebščine in pazili na stvari, da jih ne izgubimo; bomo odgovorni za izposojene stvari, izposojeno knjigo vrnili;
- o bomo vztrajali pri svojih življenjskih ciljih in zagovarjali svoje mnenje;
- o bomo naredili, kar obljubimo;

- starši:

- o bomo stali za svojimi dejanji in zanje tudi odgovarjali;
- o bomo delavni, vztrajni in odgovorni;
- o se bomo pogovarjali z otroki;
- o bomo spodbujali otroke in vztrajali, da sproti in natančno delajo domače naloge, da se učijo, da se vključijo v šport, aktivnosti, krožke ter jih spodbujali, da vztrajajo pri izbranih hobijih in jih redno obiskujejo;
- o bomo spodbujali otroke pri talentih, ki jih izkazujejo;
- o bomo spodbujali otroke, da sami poskrbijo za šolske stvari (oziroma da sami odgovarjajo za pozabljene stvari), da sami skrbijo za svoje stvari, pospravljajo igrače, svojo sobo;
- o bomo otroke spodbujali od morebitnem neznanju ali neuspehu, jim pomagali do cilja;
- o bomo spodbujali in dajali zadolžitve doma (sodelovanje pri gospodinjskih opravilih);
- o bomo dali otrokom možnost samostojnega odločanja in prevzemanja posledic;

- zaposleni:

- o bomo dober zgled (delavni, odgovorno pristopili k novim delovnim nalogam);
- o bomo stali za svojimi dejanji;
- o bomo vztrajali tudi pri težjih nalogah;
- o si bomo medsebojno zaupali in se spoštovali;

- o bomo javno pohvalili/nagradili učence, ki so odgovorni, delavni in vztrajni;
- o bomo spodbujali primeren odnos do hrane, če učencu ostane hrana pri malici, jo lahko shrani in poje kasneje, če pri kosilu ni lačen, lahko izrazi željo po manjši/večji porciji.

Za uresničevanje **vrednote medsebojne pomoči, solidarnosti in strpnosti:**

- učitelji:

- o bomo spodbujali sodelovanje v različnih dobrotelnih organizacijah, vključevanje šole v dobrotelne projekte in medsebojno pomoč v kraju (krožek prostovoljcev), organizacijo in sodelovanje v akcijah (učenci so za to pohvaljeni);
- o bomo izkoristili konkretno situacijo v razredu ali v širšem okolju za izvajanje konkretne pomoči solidarnosti;
- o bomo učence navajali na razumevanje učencev v stiski in nudenje pomoči, izpostavljali pomen vzajemne medsebojne pomoči – za tistega, ki jo sprejema, in za tistega, ki jo nudi;
- o bomo spodbujali pomoč, ki jo uspešnejši učenci lahko nudijo manj uspešnim – organizacija medsebojne pomoči v razredu; učence, ki nočejo nuditi pomoči drugim, bomo spodbujali k empatiji do tistih, ki pomoč potrebujejo;
- o bomo navajali učence, da najprej sami poiščejo pomoč med sošolci (če pozabi kakšen pripomoček, če česa ne ve itd.) in jih spodbujali, da tudi prosijo za pomoč;
- o bomo spodbujali obiskovanje bolnih učencev;
- o bomo uporabljali različne učne oblike, kjer učence navajamo na skupinsko delo – naloge bomo razdelili med vse učence v skupini, jih navajali na sodelovanje, vrednotili skupinsko delo, pohvalili skupine, ki so naredile najboljši izdelek, in tiste, ki so pokazale najboljše sodelovanje;
- o bomo učence seznanili z drugačnostjo in jim bomo zgled za samoumevno sprejemanje drugačnosti (spoštovanje drugačnosti, različnosti v oblačenju, pričeskah, etnični, kulturni in verski drugačnosti/pripadnosti, spoštovanje različnih družbenih okolij);
- o bomo učence navajali na zavedanje, da smo ljudje med seboj različni in poudarjali dobre lastnosti, sprejemanje drugačnosti pri otrocih in spodbujanje otrok, da sprejemajo različnost med njimi; ne bomo izpostavljali "drugačnih učencev", ampak jih obravnavali kot sebi enake ter upoštevali njihove posebnosti;
- o bomo učence navajali na strpnost do drugače mislečih učencev, učence pri delu navajali na strpnost do učencev s primanjkljaji na posameznih področjih;
- o ne bomo dopuščali zasmehovanja učencev, ki imajo določene težave ali hibe, se bomo takoj odzvali na šikaniranje, netolerantnost in bomo spodbujali boljše, bolj spoštljivo izrazoslovje;
- o bomo spodbujali pogovor o drugačnosti na razrednih urah, izvajali socialne igre in igre vlog, poskrbeli za spoznavanje medsebojne drugačnosti (predstavljanje glasbe, ki jo poslušša, sloga oblačenja ipd.), vzgajali prek medijev (ogled filma in diskusija po filmu);
- o bomo imeli osebni pristop do vsakega učenca (na razpolago tudi izven delovnega časa, če sta izkazana interes ali potreba) in se bomo pravočasno odzvali na stisko (dovzetnost);
- o bomo sodelovali pri tiskem delu;

- učenci:

- o bomo pomagali sošolcem v težavah, posodili potrebščine, pri nalogah in učenju, obiskali sošolce, kadar so bolni;
- o ne bomo zavrnil pomoči, če nam jo kdo ponudi, oziroma se zahvalili za ponujeno pomoč;
- o bomo radodarni, delili z drugimi, otrokom, ki nimajo igrac, podarili svoje;
- o bomo sodelovali na dobrotelnih prireditvah, čistilnih akcijah, darovali v dobrotelne namene;
- o ne bomo delali razlik, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, veroizpoved, politično ali drugo prepričanje, narodno, etnično ali družbeno poreklo, premoženje, invalidnost, rojstvo ali kakršenkoli drug položaj;
- o bomo strpni in potrpežljivi do drugih (predvsem do mlajših in starejših);
- o se ne bomo razjezili prehitro, bomo zmerni v svoji jezi oziroma se bomo zadržali, če bi kdo izzival (ne obračunavamo fizično, nastalo situacijo umirjamo);
- o ne bomo žalili drugih učencev;
- o bomo čakali v vrsti in se ne bomo prerivali;
- o bomo pomagali starejšim in staršem;

- starši:

- o bomo sami pomagali in k temu spodbujali svoje otroke (pomoč bolnim, starejšim, medsebojna pomoč v družini, pomoč prijateljem v stiski), se bomo udeleževali družbeno koristnih akcij;
- o bomo vzgajali otroke v duhu, da je lepše dajati kot sprejemati;
- o bomo otroke spodbujali k medsebojni učni pomoči med učenci;
- o bomo spodbujali otroke, da v primeru bolezni obiščejo bolnega, mu oddajo učno snov, domačo nalogo, se pogovorijo ipd.;
- o bomo otroke spodbujali k prostovoljstvu (Rdeči križ, gasilci ipd.);
- o bomo sprejemali drugačnost, ne bomo govorili nestrpnost o Romih, muslimanih, homoseksualcih itd. in bomo otrokom razložili, da ni bistvena narodnost, vera ali spolna usmerjenost, ampak človekova osebnost;
- o bomo strpni pri čakanju (npr. pri zdravniku, v trgovini);
- o bomo pri otrocih vzpodbujali empatijo (da se postavijo v kožo tistega, do katerega so nestrpni);
- o bomo poskrbeli za primerno porazdelitev nalog in zadolžitvev med družinskimi člani;

- zaposleni:

- o si bomo medsebojno pomagali;
- o bomo spodbujali otroke k solidarnosti;
- o bomo pomagali mlajšim učencem pri prenosu malice v zgornje prostore;
- o bomo pomagali učencem pri iskanju izgubljenih stvari;
- o bomo spodbujali otroke, da se v vrsti ne prerivajo;
- o bomo, če se kaj uniči ali poškoduje, reševali nastalo situacijo s strpnostjo;
- o bomo strpni do tistih, ki imajo drugačno mišljenje.

Naše ključno področje, ki mu želimo v prihodnosti posvetiti več pozornosti, ga spremljati in iskati poti, da z njim povezane vrednote – spoštovanje, strpnost, varnost, odgovornost – ponotranjimo, je **NENASILNA KOMUNIKACIJA**.

Z učenjem veščin nenasilne komunikacije bomo ohranjali in razvijali dobre medsebojne odnose, sodelovanje s starši, uspešneje reševali probleme in konflikte, vplivali na učinkovitejše vodenje razreda, izboljšali vedenje učencev, ustvarjali spodbudno okolje za učenje.

Pravice in dolžnosti učencev, učiteljev in staršev, povezane z varnostjo, zdravjem, spoštovanjem, strpnostjo, nemotenim izvajanjem pouka in drugih dejavnosti šole, **so tudi temeljne pravice in dolžnosti v Pravilih šolskega reda**.

4. VZGOJNE DEJAVNOSTI

Na osnovi vizije šole, skupnih vrednot, prednosti in slabosti šole smo postavili nekaj skupnih ciljev: POSKRIBETI ZA BOLJŠE POČUTJE IN BOLJŠE ODNOSE NA ŠOLI, PRISPEVATI K USPEŠNEMU DELU IN VEČJI ODGOVORNOSTI TER VEČJI DISCIPLINI IN VARNOSTI NA ŠOLI.

Za dosego **boljšega počutja in boljših odnosov** na šoli bomo učitelji:

- optimistični, vedri, dobre volje, pošteni, odkriti, občutljivi za probleme otrok in ostalih na šoli;
- konfliktno situacijo reševali s pogovorom, in sicer čim prej po nastalem konfliktu;
- v komunikaciji pozitivni, sočutni, sprejemali kritike in pohvale ter ne bomo iskali sporov in konfliktov, se znali tudi opravičiti (sodelavcu, otroku, staršem);
- upoštevali pravila v šoli in bomo pri tem dosledni;
- odprti do drugih, jih sprejemali, spodbujali medsebojno pomoč in sodelovanje, si medsebojno izmenjavali izkušnje, sodelovali v timih, zaupali sodelavcem pri odločitvah, poskrbeli za več druženja med učitelji;
- sodelovali s starši, vodstvom šole in drugimi delavci šole;
- poskrbeli za prijeten in urejen izgled prostorov;
- spodbujali vzorno vedenje, pripadnost šoli, javno pohvalili dosežke učencev;
- ob nepravilnosti reagirali z opozorilom in počakali, da učenci to dejanje tudi izvršijo;
- poskrbeli za čim več prijazne, konkretne in odkrite komunikacije, se ob primernem trenutku tudi pošalili;
- preizkusili izmenjavo vlog med učiteljem in učencem;

- uvedli pogovorne ure z učenci, se več družili z učenci; organizirali različna družabna srečanja, športne igre učiteljev, učencev in staršev;
- v okviru razredne ure organizirali delavnico na temo drugačnosti, predavanja o drugačnosti in diskusije na to temo.

K **boljšemu počutju in boljšim odnosom** na šoli bomo **učenci** prispevali tako:

- da bomo prijazni, uporabljali lepe besede, se pozdravljali, obnašali kulturno, pri pogovoru gledali v oči, upoštevali mnenja drugih, pomagali prijatelju v stiski, strpni do sošolcev, prijateljevali z vsemi, ne bomo delali razlik med bolj in manj priljubljenimi ter se medsebojno povezovali pri različnih dejavnostih;
- da se ne bomo prerekali, temveč se poskušali primerno pogovoriti, kontrolirali svojo jezo, se potrudili, da se po konfliktu čim prej pobotamo in po potrebi posegli v spor, da ne pride do hujšega;
- da ne bomo vpili, se ne bomo pretepali, izzivali, ustrahovali, žalili, zmerjali, zasmehovali ali zaničevali drugih, ne bomo opravljali, ne bomo nagajali mlajšim ali se norčevali iz njih, ampak jim pomagali, če bo to potrebno;
- da bomo spoštovali učitelje, jih vikali, se ne bomo odgovarjali, ne motili pouka z neumestnimi pripombami in klepetanjem, ampak aktivno sodelovali, dvigovali roko, ko bomo želeli kaj povedati, bomo prijazni do vseh in pozdravljali vse delavce šole;
- da bomo upoštevali pravila, vsako storjeno napako čim prej popravili in se opravičili, se vedli letom primerno;
- da ne bomo uničevali šolske lastnine, se ne bomo lovili po učilnici in bomo pazili na likovne izdelke, pospravljali za sabo, smeti metali v koš, se ne bomo norčevali iz hrane.

Starši bomo k **boljšemu počutju in boljšim odnosom** na šoli prispevali tako:

- da bomo razvijali dobre in pristne odnose z otrokom, si vzeli čas za pogovor z otrokom ter spremljali otrokovo počutje v šoli in v razredu;
- da bomo otroke opozarjali na ustrezno obnašanje v šoli, jih vzgajali, da bodo prijazni, vljudni, poštene ter na mirno reševanje problemov;
- da bomo znanje jemali kot vrednoto (šola je za nas pozitivna in pomembna stvar, ne nujno zlo);
- da bomo spoštovali učitelje in ostale uslužbenke šole (vzor otroku), o šoli in učiteljih govorili pozitivno, da otroci slišijo in začutijo, da starši podpiramo delo učitelja, ga spoštujemo in se strinjamo z delom šole;
- da bomo sodelovali z učitelji naših otrok, redno prisostvovali na roditeljskih sestankih in govorilnih urah ter spore ali nesporazume reševali s pogovorom takoj, ko nastanejo (z otrokom in učiteljem, po potrebi tudi z ravnateljem);
- da bomo aktivno sodelovali v svetu staršev, se vključevali v aktivnosti šole in jih podpirali;
- da bomo dali kakšno pobudo glede organizacije pouka, podaljšanega bivanja, interesnih dejavnosti in opozarjali na napake.

Ostali **zaposleni** bomo k **boljšemu počutju in boljšim odnosom** na šoli prispevali tako:

- da bomo spoštovali druge, upoštevali medsebojne pravice, pozdravljali, uporabljali lepe besede, prijazni, vljudni in nasmejani;
- da bomo odkriti, sodelovali, si medsebojno pomagali in se družili;
- da bomo izpolnjevali svoje dolžnosti in sami skrbeli za urejenost, red in čistočo.

K **uspešnemu delu in večji odgovornosti** bomo **učitelji** prispevali tako:

- da bomo fleksibilni, ustvarjalni in pripravljeni na delo;
- da bomo dober zgled;
- da se bomo izobraževali, spremljali in sprejemali ustrezne novosti in jih vključevali v svoje delo (didaktične, tehnične, metodične);
- da bomo odgovorni za svoje fizično in duševno zdravje;
- da bomo sodelovali z učenci, sodelavci, v timih, aktivih in delovnih skupinah ter z organizacijami in podjetji v kraju;
- da bomo sodelovali na prireditvah na šoli, v projektih šole, dobrodelnih akcijah, okoljevarstvenih akcijah;

- da bomo imeli posluš za težave učencev in sodelavcev ter jih bomo pripravljene tudi reševati;
- da bomo v svoje delo vključevali starše, učence in tudi sodelavce;
- da bomo spodbujali vlogo in zavedanje vloge staršev v vzgojnem procesu;
- da bomo dosledno upoštevali hišni red, dogovore na šoli, dosledno opozarjali na nepravilnosti in znali sprejeti predloge kolegov (glede varnosti, strokovnosti);
- da bomo poskrbeli za ustrezne pripomočke in pogoje dela, pravočasno organizirali dneve dejavnosti;
- učence navajali na kritičnost in vrednotenje dela;
- spodbujali učence za lastne prispevke in poskrbeli za to, da so objavljeni in predstavljeni;
- spodbujali učence k udeležbi na šolskih tekmovanjih iz znanja in drugih tekmovanj;
- motivirali učence in starše za redno in dodatno delo glede na sposobnosti otrok;
- pripravili načrt vzgojnega dela na nivoju razreda oz. šole ter analizo ob koncu šolskega leta;
- skrbeli za disciplino v razredu in vzdrževanje dobrih odnosov na šoli;
- nadzorovali izvajanje in izpolnjevanje dogovorjenih nalog (učnih obveznosti, dogovorov znotraj razreda in pri pouku);
- učence, ki imajo vzgojne težave, vključili v dejavnosti, kjer prevzamejo odgovornosti;
- jasno postavili meje, tako da se ve, kdo je za kaj odgovoren in pristojen;
- redno spremljali in obveščali o dogajanju na šoli (npr. če se ve, kdo namerno materialno poškoduje šolski inventar, bomo zabeležili dejanje in škodo).

K **uspešnemu delu in večji odgovornosti** bomo **učenci** prispevali tako:

- da bomo redno obiskovali pouk, ne bomo zamujali, se bomo redno učili in opravljali domače naloge (doma), prinašali učne pripomočke v šolo ter bomo sami odgovorni za svoje ocene;
- da bomo aktivno sodelovali pri pouku, poslušali navodila, ubogali, upoštevali navodila in izpolnili naloge, dobro naredili, kar nam bo naročeno, sodelovali v skupini in si pomagali, da naredimo boljše, ne bomo klepetali med razlago, vestno bomo opravljali rediteljske dolžnosti;
- da bomo odgovarjali za svoja dejanja, bomo samokritični do svojih dejanj in spoštovali šolska pravila;
- da se bomo lepo obnašali, ne bomo motili drugih, umirili prepir, izpolnili obljube, priznali svoje napake ter ne bomo obtoževali drugih ne uničevali šolske in tuje lastnine;
- da bomo zbirali pločevinke in papir.

K **uspešnemu delu in večji odgovornosti** bomo **starši** prispevali tako:

- da bomo privzgjajali otrokom delovne navade (zadolžitve in odgovornosti doma), jih motivirali in vzpodbujali pri opravljanju šolskih obveznosti, spremljali njihovo delo ter jih spodbujali k sodelovanju v različnih aktivnostih;
- da bomo vzgajali otroke, da so odgovorni za svoja dejanja, se pogovarjali z njimi, jim bomo v moralno podporo, jih usmerjali na pravo pot ter spodbujali njihovo samokritičnost;
- da bomo sodelovali z učitelji, jih podpirali, se vključevali v šolske aktivnosti, redno prisostvovali na roditeljskih sestankih in govorilnih urah ter aktivno sodelovali v svetu staršev;
- da bomo opozarjali na napake učiteljev, šole in predlagali spremembe ter izboljšave.

K **uspešnemu delu in večji odgovornosti** bomo ostali **zaposleni** prispevali tako:

- da bomo odgovorno opravljali svoje delo in izpolnjevali vse svoje dolžnosti ter odgovorno ravnali s šolsko lastnino;
- da bomo vzpodbujali delovne navade in otroke pohvalili ob dobrih dejanjih;
- da bomo med seboj komunicirali, si medsebojno pomagali in sodelovali z vsemi;
- da bomo opozarjali na odgovornost in tudi neodgovornost.

Za **večjo disciplino in varnost na šoli** bomo **učitelji**:

- seznanili učence s hišnim redom;
- dosledno upoštevali pravila (hišni red) in na to navajali tudi učence, stalno opozarjali na dogovore hišnega reda;
- javno pohvalili učence, ki spoštujejo pravilnike in šolski red;
- postavili jasna pravila in zahtevali, da se jih držimo;
- navajali učence na odgovorno ravnanje, poudarjali, da pravice slonijo na dolžnostih;

- takoj ukrepali pri prekrških in poiskali ustrezne ukrepe oziroma rešitve; pripravili program za obravnavo hujših kršitev, vnaprej pripravljene strategije reševanja kršitev;
- pomagali pri oblikovanju vizualnih opozoril (stripi, grafiti) in pravil lepega vedenja;
- točno prihajali v razred, pravočasno začeli in končali šolsko uro;
- med poukom poskrbeli, da bodo učenci zaposleni in motivirani, fizično ločili moteče učence od ostalih (sedijo sami ali spredaj, če je mogoče);
- vestno in odgovorno opravljali dežurstvo med odmori;
- uredili varen prostor, zavarovali ali fizično postavili oviro pred nevarnimi stvarmi, poskrbeli, da ni nevarnih predmetov;
- sproti obveščali hišnika o okvarah;
- opozarjali na nevarnosti, ki prežijo na učence ob neprimernem gibanju po prostorih šole;
- učence naučili varnega rokovanja z orodji in pripomočki, jih ob dejavnostih seznanili z nevarnostmi, poskrbeli za ustrezno spremstvo pri dejavnostih izven šole;
- dobro načrtovali vadbo pri uri športne vzgoje (varovanje, zaščita, učenci se držijo pravil).

Za **večjo disciplino in varnost na šoli** bomo **učenci**:

- točno prihajali k pouku, po zvonjenju takoj odšli na svoja mesta in se pripravili na pouk, poslušali in ubogali učitelja, ne bomo motili pouka, ne klepetali in ne ugovarjali učiteljem;
- prijazni do drugih, pozdravljali, dober zgled mlajšim učencem, upoštevali šolska pravila in se medsebojno opozarjali na neprimerno vedenje (preklinjanje, vpitje idr.) in kršitve šolskega reda ter odgovarjali za svoja dejanja;
- ne bomo iskali preprirov in se ne izzivali, temveč poskušali prepire pomiriti, se ne bomo pretepali, ne porivali in spotikali drugih, ne divjali in skakali po šoli, ne izsiljevali in ne skrivali ter kradli lastnine drugih;
- upoštevali red pri obrokih, se pri malici ne bomo prerivali, ampak na malico počakali v koloni, se med malico ne sprehajali po šoli in ne bomo jedli med šolsko uro;
- pospravljali za seboj, metali smeti v koš in ne po šoli, ne bomo uničevali šolske lastnine;
- v 1. in 2. razredu nosili rumeno rutico, v šoli in izven šole hodili v koloni za učiteljem.

K **večji disciplini in varnosti na šoli** bomo **starši** prispevali tako:

- da bomo otroke naučili bontona, lepega obnašanja in upoštevanja pravil, se z njimi pogovarjali, poudarjali pomen varnosti in reda v šoli in doma, otroke opozarjali na ustrezno obnašanje, jih seznanili z dolžnostmi in morebitnimi nevarnostmi;
- da bomo podpirali vzgojne ukrepe v šoli in se o njih z otroki temeljito pogovorili ter gradili na zaupanju, spodbujali otroke, da nam zaupajo svoje disciplinske težave na šoli, da lahko takoj ukrepamo;
- da bomo obveščali učitelje o vseh oblikah nasilja, problemih, opozarjali na nepravilnosti, obveščali o neprimernih prevoznih sredstvih, šoferjih, zamudah ter probleme čim prej posredovali odgovorni osebi.

K **večji disciplini in varnosti na šoli** bomo ostali **zaposleni** prispevali tako:

- da bomo spoštovali delovni čas in upoštevali pravila hišnega reda;
- da bomo poskrbeli za več kontakta z otroci, starši, učitelji, se z njimi pogovarjali in uporabljali lepe besede;
- da bomo opozarjali na nepravilnosti in nevarnosti, odpravili napake v čim krajšem času in redno obveščali nadrejene/odgovorne o okvarah in poškodbah.

Ob koncu 1. in 2. triade (po zaključenem 3. in 6. razredu) se lahko oddelki posameznega razreda po potrebi na novo preoblikujejo. Odločitev sprejme učiteljski zbor. Namen preoblikovanja oddelkov je, da delo v oddelkih poteka optimalno in da vsem učencem zagotovimo enake možnosti za uspešno napredovanje v šoli.

5. POHVALE, NAGRADE IN PRIZNANJA

Pri podeljevanju pohval, nagrad in priznanj se upoštevajo kriteriji, ki smo jih določili učitelji in učenci:

- prostovoljna in samoiniciativna pomoč učencem, sošolcem (zlasti pri učenju), učenec nese nalogo odsotnemu sošolcu in mu razloži snov, posodi pripomočke sošolcu; prostovoljna pomoč učitelju (pri pouku, različnih delih); samoiniciativno opravljanje določenih del (priredive, akcije itd.); prostovoljna pomoč drugim delavcem šole (hišniku, čistilki idr.); prostovoljna pomoč starejšim občanom;
- redno aktivno sodelovanje pri pouku, redno pisanje domačih nalog, opravljanje dodatnega dela, pripravljanje plakatov, prinašanje dodatnih gradiv in didaktičnih pripomočkov;
- vzorno vedenje, pristen, samoiniciativen vljuden odnos (do sošolcev, učencev, učiteljev in ostalih), vljudno in prijazno pozdravljanje; učenec v razredu dela za mir; preprečitev pretepa, zaustavitev učencev pri uničevanju šolske lastnine; kulturno prehranjevanje; dobro opravljeno delo in primeren odnos pri nošenju malice za razredno stopnjo;
- sodelovanje pri izvenšolskih aktivnostih, sodelovanje na šolskih tekmovanjih; obiskovanje dodatnega pouka; dobri dosežki, priznanja;
- vestno in natančno opravljanje rediteljskih dolžnosti, nadomeščanje reditelja, če zboli; pospravljanje učilnice, čeprav učenec ni dežuren; prostovoljno urejanje učilnice (za razredno skupnost); skrb za čisto in urejeno okolico šole.

Pri tem ne gre zgolj za enkratna dejanja ali obveznosti, ki naj bi jih učenci izpolnjevali že sicer, ampak za vedenje učenca, ki je PROSTOVOLJNO, SAMOINICIATIVNO in predstavlja dober ZGLED vsem učencem.

Mnenja in predloge za pohvale, nagrade in priznanja lahko podajo razredniki, posamezni učitelji in učenci. Vsak oddelek lahko mesečno po vnaprej določenih kriterijih izbira 'NAJ sošolca/sošolko', učenci lahko mesečno zbirajo bonus točke, čebelice ipd. Predloge ob koncu šolskega leta potrdi razredni učiteljski zbor.

V Žireh, 22. 06. 2009
Marijan Žakelj

Ravnatelj:

sveta šole: Ina Čarić

Predsednica